

CLUJIEREA

Organul Episcopiei ortodoxe române a Vadului, Feleacului și Clujului

Apare sub conducerea unui comitet

Redacția și Administrația :
Cluj, Piața Malinowski Nr. 18.

Importanța timpului pentru mântuire

Peste toate preocupările umane, mai presus de toate frământările noastre sufletești și sociale, dincolo de năzuințele și idealurile noastre trecătoare, un lucru este cât se poate de limpede: Timpul este o neprețuită comoară pentru om. El are o valoare netăgăduită pentru mântuirea sufletului. Am impresia că el este anume lăsat ca omul să-și legitimizeze existența sa, să-și corecteze ținuta sa interioară și astfel să se pregătească temeinic pentru veșnicie. Timpul este mai prețios decât orice lucru din univers. El este la fel de însemnat ca și sănătatea pentru bolnav, ca și cerul, ca și Dumnezeu. Pentru că nu poți ajunge dincolo, în patria cerească dacă n'ai trăit aici; nu poți câștiga raiul sau împărăția cerurilor dacă n'ai întrebuințat în bine și cu folos vremea binecuvântată a lui Dumnezeu. Timpul este tot atât de scump ca și Iisus Hristos. Valoarea lui pentru mântuire apare de acolo, că Mântuitorul Hristos a venit în lume ca să răscumpere clipa în care a greșit Adam, să-l răscumpere pe el și neamul omenesc întreg de păcatul original săvârșit într-o clipă. Clipa în care a păcătuit primul om a fost fatală pentru toți muritorii. Și pentru că oamenii să se mântuiască, ei au nevoie de jertfa răscumpărătoare a lui Iisus Hristos, au trebuință de răscumpărarea vremii în care s'a jertfit Hristos pentru păcatele noastre. Pe bună dreptate spunea odinioară un mare gânditor creștin, un talentat scriitor bisericesc, că „timpul este vrednic cât sângele lui Hristos“, cât însuși Dumnezeu. Căci faptele bune pe care le facem au preț „înaintea lui Dumnezeu numai în urma răscumpă-

rării lui Iisus Hristos în timp. Un singur picur de sânge a lui Hristos e destul să răscumpere lumea întreagă.“ Cât de zgârșiți trebuie să fim deci cu vremea noastră. De aceia timpul trebuie prețuit, folosit și sfințit prin gânduri alese și nobile, prin fapte mari și creștinești, prin acte altruiste, obștești, însemnate și veșnice. Ce sugestiv și important este în privința aceasta îndemnul Mântuitorului nostru Iisus Hristos: „Răscumpărați vremea...!“, iar Sfântul Apostol Pavel adaugă: „Deci dară până când avem vreme să facem lucru bun către toți“ (Gal. 6, 10). Orice clipă trebuie prin urmare câștigată sau întrecută. Ea nu trebuie uitată, risipită, trăită în lenie și necurăție, fără rost, în vorbe de clacă sau de prisos. Căci în acest caz ea este o clipă pierdută pentru suflet, pentru umanitate, pentru veșnicie. Timpul ni-i dat ca, cu el să răscumpărăm eternitatea și să ne achităm conștiincios datoriile noastre față de Dumnezeu prin dragoste, prin credință și fapte bune. Pentru că omul nu trăiește de două ori și nici două clipe deodată, ci numai una care merge mereu înainte și nu se mai întoarce. Timpul se întrece cu viața. El o ia tot înainte spre scopul ultim al existenței. Un timp mort sau pierdut nu mai poate fi redobândit niciodată. De aceia repet: trebuie prețuită orice clipă! O clipă-i deajuns să te mântuiască, dar tot o clipă te și poate pierde. Nu poți ști apoi care-i clipa care te mântue sau care-i aceia care te osândește. Pentru că omul încă nu-și cunoaște sfârșitul vieții sale. Pentru aceia-i recomandabil ca omul să fie treaz și conștient în tot ceea

ce face, să aibă neconținut pe Dumnezeu în inima lui, să aibă aprinsă candela credinței și cât mai mult untdelemn al faptelor în potirul vieții sale; să aibă trează conștiința păcatului, să lucreze cu spor și necurmat în spiritul idealului creștin și să folosească orice clipă pentru Dumnezeu și pentru aproapele, spre a-l găsi moartea ostentându-se, în luptă cu răul, împăcat cu toți și cu sine, liniștit și dispus să părăsească ori când ținuturile acestei lumi. Tălharul de pe cruce — e adevărat — s'a mântuit într-o clipă, a câștigat bunătățile cereștii prin câteva cuvinte frumoase, izvorite dintr'un suflet căit și recules, dar tot într-o clipă s'a osândit și luda trădătorul. Cât de contradictorie e această clipă în tainica ei desfășurare! Cât de neînțeleasă și neapreciată în-

deajuns este ea de către omul slab și neînțelept! Cine știe apoi clipa în care va muri, cum, unde și în ce împrejurări? Viața este așa de curioasă, iar boldul morții tot pe atât de năpraznic și nebănuit! Moare omul acasă, pe stradă, sau treaz, noaptea sau ziua, iarna sau vara, pe uscat sau pe apă, de bucurie sau scârbă, în munți sau pe vatră, în sărbătoare sau zi de lucru și tot așa mai departe. Oriunde și oricând îl poate ajunge coasa nemiloasă a morții. Moartea este vie, prezentă în orice clipă, pretutindeni și nu caută la față. Dar dacă omul e pregătit sufletește, e îmbogățit de virtuți creștinești și încărcat de fapte bune și caritabile, moartea poate veni atunci sănătoasă. N'are ce-i mai face. Creștinul adevărat o așteaptă ca și mirele pe mireasă.

Arhim. VARAHIIL JITARU

SPOVEDANIA ca prilej de pastorație individuală

Mântuirea sufletului omenesc este o acțiune bilaterală teantropică, dumnezeiască și omenească; Dumnezeu întinde mâna spre om dându-i harul său, iar omul tinde să se apropie de Dumnezeu prin credință și fapte bune.

Creștinul adevărat trăiește în legătură harică cu Dumnezeu, atâta vreme cât credința sa este impondibilă cu fapta bună bineplăcută lui Dumnezeu. Omul, însă poartă în firea sa urmările păcatului strămoșesc, slăbiciunea voinței și concupiscenta, care îl duc la săvârșirea păcatului, iar păcatul este călcarea voinței lui Dumnezeu, cuprinsă în legea morală. Păcatul este faptă rea care rupe legătura harică dintre om și Dumnezeu, periclitând astfel mântuirea sufletului omului. Dumnezeu în nemărginita Sa iubire de oameni, ne voinde moartea și osânda păcătoșului, ci îndreptarea lui, a dat posibilitate omului, să recâștige legătura harică dintre el și om, prin căință sinceră și îndreptare pe calea cea bună.

În acest scop Mântuitorul nostru Iisus Hristos a instituit Sf. Taină a Mărturisirii, prin care omul ce se călește, obține iertarea păcatelor, împăcarea cu Dumnezeu și reintegrarea în legătura harică cu Dumnezeu. Fiul lui Dumnezeu are toată puterea în cer și pe pământ, El iartă păcatele oamenilor (Mc. 2, 10, Ioan 8, 11; Mt. 1, 21; 9, 3; Lc. 23, 34) și toată această putere o dă Apostolilor și urmașilor lor adecă preoților. Preoții au primit putere asupra duhurilor necurate care îndeamnă la păcate, au primit puterea de a tămădui boalele sufletului (Mt. 10, 1; Luca 6, 12; 9, 1) și numai ei au puterea de a „lega deslega“ păcatele (Mt. 18, 18, cu (puterea) ajutorul și lucrarea Duhului Sfânt. (Ioan 20, 22-23).

Pilda drahmel și a oalei ce se pierdute și mai ales a Fiului risipitor (Luca 15, 22) ne arată cât de mare este bucuria reîntoarcerii păcătoșului în legătura harică cu Dumnezeu.

Păstorul de suflete, care este res-

ponsabil cu sufletul său pentru fiece care suflet încredințat lui, trebuie să-și dea seama de măreția, dar și de responsabilitatea acestui puteri, de a lega și deslega. În scaunul mărturisirii, preotul are un mijloc excelent de a înăuri asupra oamenilor. El nu se mărginește numai la primirea mărturisirii și la deslegarea de păcate, ci trebuie să îndemne, să sfătuiască, să îndrepteze, să învețe, să vindece, pentru o viață nouă și sfântă.

Nicăieri, preotul nu poate pătrunde și influența sufletul omului ca și în scaunul mărturisirii. Sufletul penitentului este mai primitor, mai influențabil, căci se simte sjuduit nu numai de datoria religioasă de a se spovedi, ci și profunda trebuință psihologică de a-și ușura conștiința.

Credinciosul cel ce vine la spovedanie, trebuie considerat un fiu risipitor, care se întoarce la Tatăl zicând „greșit-am”, plin de dorința de a-și liniști conștiința și de a se împăca cu Dumnezeu, năzuindu-se să apuce pe căile cele drepte, spre a-și mântui sufletul. Nicăieri nu află păcătosul alinarea conștiinței, decât la duhovnic, căci acesta, pe lângă învățătură și sfat, îi împărtășește harul dumnezeesc, care ca un balsam, aduce pace în inima lui. Acesta este un motiv pentru care duhovnicul nu poate fi înlocuit, nici cu medic, nici cu prieten, nici cu nimenia.

Pentru păstorul de suflete, spovedania este un mijloc de pastorație de cea mai mare importanță. Succesul pastorației colective este condiționat de ceea ce se realizează în pastorația individuală. În scaunul mărturisirii preotul are prilej să cunoască nu numai cele mai ascunse cute ale sufletului omenesc, dar și toate împrejurările, condițiile în care își dăpână firul vieții. Numai în scaunul mărturisirii, are preotul prilejul de a controla progresul moral al credincioșilor și să judece atitudinile lor. Cu drept cuvânt se zice că scaunul mărturisirii este „un amvon și nu tribunal intim”. (Vintilescu, Spoved. p. 40).

I. Când, unde și cum să se facă mărturisirea.

1. Considerând că omul nereligios, ori cu conștiința laxă, nu simte necesitatea spovedaniei, considerând apoi, că spovedania presupune sensibilitate morală, cu alte cuvinte, sufletul simte o dorință, de a se elibera de povara păcatului, și această sensibilitate se cultiva în scaunul mărturisirii, este bine și recomandabil ca păstorul de suflete să îndemne pe păstorii săi la spovedirea deasă.

Spovedirea deasă are efecte bune:

1. Ușurare grabnică de chinurile conștiinței.

2. Infrânare, la ocazii de păcat.

3. Harul se primește mai des - nu riscă să fie surprins nepregătit de moarte.

4. Nu se banalizează, căci efectul e bun, și dorința omului trebuie împlinită.

Indemnul îl poate face în predică, cateheze, convorbiri.

5. Locul cel mai potrivit pentru spovedanie este casa lui Dumnezeu, adică biserica, unde Dumnezeu a fixat locul de întâlnire cu omul, pentru a-i împărtăși darurile Sale cele bogate.

Sf. Ioan Postnicul spune că preotul să-l așeze pe penitent în fața altarului spre a-i cere rugăcuni, apoi să stea în apropiere de ușa de miazănoapte aproape de icoana Mântuitorului. În tot cazul lucrul principal este asigurarea secretului mărturisirii, prin săvârșirea lui într'un loc mai retras.

6. Moltivele sunt bătăile la poarta cerului, ele cer mila lui Dumnezeu și lucrează căința în inima penitentului. Unii duhovnici (P. Vintilescu p. 84) preferă și recomandă poziția dreaptă, în picioare a penitentului, în timpul mărturisirii pentruca duhovnicul să-l privească în față, să urmărească sbuciumul mastrării conștiinței, ori eventual evitarea sau chiar nepăsarea penitentului.

II. Insușirile duhovnicului.

În general, însușirile necesare duhovnicului, sunt acelea ce se cer unui preot model (instrucție, știință, pietate și moralitate, înțelepciune și prudență).

În scaunul mărturisirii, însă de cea mai mare importanță sunt: moralitatea, înțelepciunea și prudența.

S'ar putea vorbi foarte mult despre moralitatea preotului ca exemplu pentru viața morală a parohiei, și încă mai mult despre imoralitatea preotului, ca motiv de scandală, trecere la sectarism și decadență morală a parohiei. Cred că unii știu aceste lucruri din experiența altora ori din cea proprie.

Un preot imoral, nu poate fi călăuză, nu poate fi păstor și îndrumător, ci dimpotrivă, piatră de scandală de care se poticnesc și prin care pier cel mulți.

Înțelepciunea și prudența sunt de mare importanță. Câte suflete nu vin la spovedanie, pentrucă preotul nu-i cu nimic superior oamenilor de rând?

Câte suflete se pierd, plecând desgustate dela spovedanie, din cauza că preotul neînțelept le-a batjocorit și le-a umilit peste măsură?

Câte suflete se scandalizează și renunță pentru totdeauna la spovedanie, văzând că preotul mărturisitor, jicnește simțul pudorii, întrebând amănunte și nume, în chestiuni intime?

„Val de omul prin care vine sminteaala” cred că sunt cele mai potrivite cuvinte pentru un duhovnic.

În concret înțelepciunea și prudența se manifestă în modul următor:

1. Ascultă cu atenție și nu trece cu vederea nimic din cele mărturisite.

2. Nu intrerupe pe mărturisitor, ca să nu-l tulbure. Se admite doar în cazul când vorbește de păcatele altor persoane, sau lucruri fără nicio legătură cu mărturisirea lui.

3. Ascultarea cu răbdare și cu iubire înțelegătoare a tuturor durerilor penitentului.

Să nu trădeze surprindere, mirare, mahnire sau repulsie față de cele spuse de penitent.

Să nu fie grabit: număr mare de penitenți? Mai bine vindecă puțini, decât să nu vindecă de loc, prin mărturisire superficială făcută în grabă.

4. Înțelepciunea și prudența preotului se verifică în întregul rol de învățător, medic și judecător al penitentului.

III. Materia mărturisirii.

Materialul de mărturisire îl formează păcatele săvârșite dela ultima spovedanie. Totuși sunt cazuri când mărturisirea se întinde asupra unor păcate mărturisite mai înainte, ori chiar asupra vieții întregi a penitentului, chiar dacă s'a mărturisit de mai multe ori.

Această mărturisire (să zicem) generală se impune în următoarele cazuri:

1. Când cineva, nu și-a mărturisit păcatele deplin și sincer în mărturisirile anterioare și nu și-a îndeplinit canonul.

2. Când credinciosul este nevoit să-și schimbe duhovnicul. Noul pă-

rinte sufletesc trebuie să cunoască antecedentele morale ale sufletului său; mai ales să știe dacă acesta a progresat moralmente.

3. Recidivării, adică cei ce cad din nou în păcatele mărturisite, sau comit altele, cari derivă din cele dintâi. Este necesar acest lucru, pentru cunoașterea rădăcinii păcatelor și cauza celor noi, mărturisirea a doua fiind un indemn la umilință și căință.

4. Candidații la preoție, ca să se cunoscă de duhovnic și de ei înșiși capacitatea morală pentru preoție. În caz de vicii, patimi grele, să fie sfătuit să renunțe la o misiune, care reclamă viriute.

5. Se poate săvârși mărturisire generală în diferite împrejurări ale vieții: Ca de ex.: așteptarea sfârșitului vieții, călătorie primejdioasă, stare de război, o operație grea, înainte de căsătorie, sau la intrarea în mănăstire.

În concepția creștină se consideră păcat intenția rea, nu numai faptele săvârșite. În consecință o mărturisire nu este completă decât declarându-se și faptele vieții interne ca: gânduri, dorințe, poște, orgoliu, ură, mânie, invidie, răzburare, bărfeli, clevetiri.

IV. Forma mărturisirii.

1. Adevărată formă, cu valoare morală și eficacitate este cea expozitivă. Ea poartă în sine caracterul propriei inițiative a penitentului, dorința de pocăință, umilire voluntară, înfrângerea mândriei și încercarea de a se apropia de Dumnezeu. Este un semn al deșteptării conștiinței („Șcula-mă-voi”). Pocăința este un act liber: prin mărturisirea expozitivă penitentul arată că partea lui personală a intrat în acțiune, prin lupta deschisă împotriva păcatului, prin autoacuzare voluntară a celor ascunse în inima lui. Nu se admite deci mărturisire prin corespondență, ori prin listă de păcate, pe care o citește preotul. (Pentru a nu uita, omul și-le poate nota, dar să le spună cu gura sa).

2. Pentru o deplină mărturisire monologică, se presupune însă examenul de conștiință, un bilanț al stării morale înainte de spovedanie.

În mijlocul greutăților vieții de toate zilele, omul uită repede faptele rele săvârșite, încât la mărturisire, omul cere să fie întrebat. Cercetarea conștiinței este un lucru foarte însemnat. „Învățătura către cel ce se spovedește” zice: „Să nu te mulțumești numai a cerceta conștiința ta și a afla păcatele tale, cu durerea inimii tale, adică cu zdrobirea și părerea de rău. Ci ca să câștigi zdrobirea, socotește pașuba cea mare ce ți-au pricinuit la Dumnezeu, păcatele tale”.

Examenul de conștiință, este un act religios, prin care omul caută

calea cea mai dreaptă la Dumnezeu, de aceea rugăcunea este un mijloc și un ajutor al acestui act. Pentru a cunoaște bine starea păcătoșeniei proprii, este bine ca omul să privească la legile morale (ca într'o oglindă), ca să știe ce păcate a săvârșit, și dacă s'a hotărât să le lăpede. Păstorul de suflete să îndemne, în predică și în cateheze, la examinarea conștiinței.

3. Întrebările ca instrument al mărturisirii.

Deși mărturisirea monologică este recomandabilă, totuși întrebările sunt necesare pentru lămuriri privind natura faptelor, pentru a se edifica asupra gravității lor. (Motivul, scopul, intenția, împrejurările, locul, timpul și numărul), sunt chestiuni cari acordă circumstanțe atenuante, sau agravante, cari ușurează sau agravează răspunderea penitentului.

Uneori stăla sau rușinea impledica pe penitent dela o mărturisire sinceră și completă.

Unii nu știu cum să înceapă.

- Ce să spun părinte? N'am făcut nimic.

- Numele celui rău îl pomenești? zice preotul.

Preotul trebuie să dispună de arta de a întreba, spre a netezi calea spre o mărturisire completă.

1) Să nu se trădeze curiozitate personală. (Să spună numele altor persoane).

2) O ordine în întrebări: Care este ultima dată la care s'a spovedit?

3) Simbolul credinței, 4) Decalogul, 5) Faptele milei trupesti și sufletesti, 6) Porunciile bisericesti.

4. Duhovnicul pune întrebări referitor la vârstă, stare civilă, profesie, stare socială, intelectuală, sănătate etc., pentru a stabili legătura și a aprecia faptele.

- Copii aveți?

- Nu.

- N'ați avut sau n'ați volt să aveți?

Întrebări privitoare la viața sexuală. Se cere multă prudență, căci pudoarea poate întrece sinceritatea. Ca tânăr, sau doamnă cum te porți? Cum te prezinți din punctul de vedere al castității?

Înfățișarea exterioară, îmbrăcămintea poate sugera întrebări, în cazul când bănuiește rețicență. Salar și halne! Cum se îmbracă așa de bine văduvele. La chestionarea văduvelor își va exprima compătimirea pentru situația lor grea, apoi va putea întreba cum își țin văduvia!

Multe păcate izvoresc din pofta sexuală, de aceea este de mare importanță, viața omului pe acest plan.

Este bine să știe duhovnicul, că excesele sexuale, sau perversiunile, sunt stări maladice, pentru cari penitentul să fie îndrumat la un medic psihiatru.

(Urmează)

Prot. D. BODEA

† Duhovnicul Prot. Dr. Gh. Sofian

Sf. Vasile cel Mare vorbind despre însemnătatea duhovnicului în viața creștinului spunea: „Duhovnic se numește cel ce numai viețuiește după trup, ci de Duhul lui Dumnezeu se poartă și fiu al lui Dumnezeu este și s'a făcut asemenea Fiului lui Dumnezeu”. (Despre Sf. Duh cap. 25).

Cei ce l-au cunoscut în deaproape pe duhovnicul Institutului nostru teologic din Cluj, în scurtul răstimp de un an de când a venit în mijlocul nostru și al cărui trup neînșlefțit l-au petrecut, cu nespuse

jale, la lăcașul de veci în ziua de 24 Ianuarie c., vor recunoaște cu toții, cât de mult s'a apropiat Părintele Gheorghe Sofian de chipul adevăratului duhovnic, înfățișat de Marele Vasile.

Multe sunt prilejurile ce ne sunt date, din care putem scoate o învățătură pentru viața noastră, dar, după cuvintele Ecclesiastului „mai bine este să te duci în casa de jălănie, decât să mergi în casa de ospăț, căci acolo se vede sfârșitul omului, și cei ce sunt încă în viață îl pun la inimă” (7, 2), iar indemnul

de a ne aduce aminte de mai marii noștri, cari ne-au grăit nouă cu vântul lui Dumnezeu, de a privi cu luare aminte cum și-au încheiat viața și de a le urma credința, (Evrei 13, 7), e vrednic de urmat nu numai de studenții teologi, pe care cu atâta dragoste i-a îndrumat pe călea vieții duhovnicești, ci și de toți slujitorii lui Dumnezeu, care vor să fie cu adevărat luminători și desăvârșitori ai celor incredințați lor spre păstorie.

Prohodirea răposatului în Domnul s'a săvârșit în Catedrală de către P. S. Nicolae, înconjurat de un sobor de 12 preoți și 4 diaconi, răspunsurile fiind date de corul teologilor.

Primul cuvânt de omănie îl rostește P. C. Rector al Institutului teologic Prot. Stavrofor Dr. Liviu Munteanu, înfățișând mulțimi de prieteni și cunoscuți, icoana duhovnicului Gheorghe Sofian, care „a invins prin optimismul, curajul, priceperea și experiența sa bogată, toate greutățile ce i-au stat în cale.

A invins prin bunătatea, blândețea și cumințenia lui. Ori de câte ori a fost vorba de o inițiativă temerară, de hotărâre, de muncă neprecupețită Păr. Sofian era în primele rânduri. Era un exemplu pentru colegii lui și o luminoasă pildă pentru studenți. Niciodată nu l-am văzut nervos, sau pripit în a judeca lucrurile. Niciodată n'a luat vreo măsură de care a doua zi să-i pară rău. Niciodată n'a pronunțat sentințe definitive împotriva celor cari se părea a fi fără leuire morală. În oameni și studenții incredințați educației lui niciodată n'a căutat răul, ci numai binele. Acest bine, oricât de neînsemnat ar fi fost, îl cultiva, promovându-l cu toate mijloacele. Era un fanatic în convingerea că diviul din om trebuie să biruască.

Armele lui de luptă, nici amenințarea nici pedeapsa, ci blândețea plină de bunătate, cumințenia și dragostea față de toți. Cu o vorbă blajină în dulcele grai moldovenesc, cu sfaturi și pilde înțelepte, cu dra-

goste părintească plină de jertfelnicie se apropia de fiecare.

Cine ar fi putut rezista acestor mijloace? Cine nu și descărca sufletul împovărat în fața lui? Cine nu-l socotea pe el duhovnic?

Pe el nimeni nu l-a dușmănit.

Un suflet mare din alte lumi.

Acesta a fost duhovnicul Gheorghe Sofian.

În numele profesorilor și al comitetului de redacție al „Renașterii“ al cărei apreciat colaborator a fost Păr. Sofian, a vorbit P. C. Prot. Augustin Faur, deplângând pe ziditorul de suflete noi, „care a știut că preoția e o taină și pentru a putea reuși în viață se cere preotului să albă suflet călît în flacăra caldă a luminii lui Hristos.

El s'a purtat în viață creștinește, a vorbit creștinește și a educat pe alții creștinește, pentru că a simțit cu toată inima sa sensul adânc al Evangheliei și al rostului ei între fiii Bisericii noastre.

Dulos a fost cuvântul de despărțire rostit, de-asupra gropii deschise, în numele studenților teologi de studentul Ioan Pricop, din anul IV, plângând pe acela care le-a fost drag și de și prin depărtarea celor 47 ani văd copilul ce răsărise pe acele meleaguri, cu făptura plâpândă de ghiocel, cu ochii senini ca cerul și cu glasul plin de rezonanțe cristaline imprimându-i cu cernicia acelor locuri.

Încheind se adresează colegilor „Lăsați să cadă duloase lacrimi pe sticlul acelui care a fost protoereul Dr. Gheorghe Sofian, dar bucurați-vă toți acel care ați fost vrednici de apostolatul său și, cinstitte părinte, dă-ne voie ca promoția anului școlar 1949/50 dela Institutul teologic de grad universitar din Cluj să se poată numi „Promoția Prot. Dr. Gh. Sofian“ purtându-și cu vrednicie numele.

În veci pomenirea ta, vrednic de fericire, mult iubite părinte al nostru.

Pr. OLIMPIU T. BUCIN

LUMINA LUI HRISTOS

Besna cea mai adâncă a întunerecului poate fi risipită de o lumânare cât de mică. Chiar dacă razele ei nu străpung toate umbrile de umbre, lumânarea reprezintă un punct de orientare de care trebuie să ne apropiem, pentru a fi cuprinși în cercul ei de lumină.

Acest adevăr se vedește mai vârtos în Biserica creștină și în viața fiecărui dreptcredincios.

În noaptea întunecată a istoriei a răsărit »Soarete Dreptății«, Mântuitorul Hristos, care, cu lumina Evangheliei Sale a luminat neagra necredință a tuturor noroadelor pământului, risipind negura neștiinței și necunoașterii de Dumnezeu.

El însuși fiind »Lumina lumii«, unul născut fiu al Tatălui Ceresc, prin venirea Sa în lume a făcut să treacă umbra legii, făcând din Crucea de pe Golgota piatră de hotar pentru Impărăția harului și iubirii, care trebuie să cuprindă pe toți cei ce răvnesc după pace, dreptate și adevăr.

Prin intruparea Sa a împreunat cele veșnice cu cele trecătoare, cele dumnezeiești cu cele omenești.

Isus fiind »Răsăritul cel de sus«, prin nașterea Sa a făcut să lumineze lumina vieții în inimile tuturor muritorilor. Toate sufletele s'au înălțat spre cele de sus, îndreptându-și privirea spre veșnicia cerului, de unde a pogorit »Lumina și viața lumii«.

Din cele mai străvechi tim-

puri ale vieții creștine, credincioșii închinători ai Bisericii lui Hristos, au găsit forma simbolică cea mai potrivită, de a vedea și simți cât mai aproape pe acela ce este »Lumina din lumină«, pe Mântuitorul, în chipul unei lumânări aprinse.

Adevărat că și »arderea de tot« din Vechiul Testament, se săvârșește în Noul Testament sub forma aceasta desăvârșită; mai ales când lumânările sunt de ceară, ele reprezintă rodul ostenețelor celor mai harnice gângăniți din lume, adunat din mireasma tuturor florilor.

Creștinul care aprinde o lumânare în biserică trebuie să știe, că în clipa aceea își apropie pe Hristos, aduce jertfă, dar mai ales răspândește lumina cea veșnică, lumina vieții care luminează și dincolo de moarte. Căci lumina reprezintă viața, dupăcum întunerecul înfățișează moartea.

În veșnicia ce începe pentru fiecare dincolo de ușa mormântului, să nădăjduim că vom avea aproape lumina cea neapropiată a Sfintei Treimi. Dar aci pe pământ, să aprindem cât mai des câte o lumânare, care să arate ca o stea călăuzitoare cu flacăra ei pâlpândă, calea pentru sufletele celor dragi ai noștri cari au răposat; nădăjduind că și nouă ne vor fi luminate vămile cerului, de făclile și luminițele pe care le-am jertfit la Altarul Domnului.

Prot. P. ȘENDREA

DECIZIUNEA 107

Printr'o seamă de scrieri I. P. S. Fericitul Părinte Patriarh Iustinian ne-a adus la cunoștință că »Patriarhia Română« a încetat de a fi numai un titlu. I. P. S. Sa i-a dat un conținut și un cadru, transformând Biserica Ortodoxă Română în Patriarhie, cu organizație patriarhicească, înzestrându-o cu toate funcțiunile reclamate de existența unei Patriarhii concrete, nu titulare așa cum a fost.

Schimburile de scrisori cu ceilalți Patriarhi sunt o dovadă »externă« a existenței reale a Patriarhiei noastre românești.

Iar pe plan intern, începând cu Statutul, constituția de bază, și cu toate Deciziunile, culminând cu Deciziunea 107, cresc în noi conștiința că avem și aparținem unei Patriarhii, în frunte cu un Patriarh de drept și de fapt.

Pe lângă celelalte coordonate, numai o conștiință și o

FOILETON

Misiunea moralizatoare a Bisericii

Odată îndeplinită această misiune edificatoare, de zidire a făpturii duhovnicești a creștinului, Bisericii îi revine sarcina să reverse din forța creștinismului și în arta nației obștești. Nu e vorba de a răsturna rânduile sociale, fiindcă creștinismul este o revoluție spirituală, religioasă și morală. Dar în măsura în care creștinismul a reușit să ridice nivelul conștiinței religioase și morale, omenirea a progresat, lepădând putregaiul care o apăsa și o împiedeca să-și ia sborul spre culmile desăvârșirii morale. Funcțiunea esențială a creștinismului este religio-etică; de aici nu rezultă că valoarea religio-etică să fie scoasă din complexul celorlalte valori, iar creștinul să se retrânzeze în eul său și să nu ia nici o atitudine în fața problemelor vieții sau să nu influențeze la îndreptarea unor stări nedrepte care ar exista. Ținând seama de solidaritatea dintre valori, creștinismul ca valoare religioasă poate influența problematica socială, determinând o îmbunătățire a raporturilor dintre indivizi, o viațuire frățească.

Este o imposibilitate ca progresând omenirea pe latura spirituală, cristalizându-și ideea de Dumnezeu ca un Părinte bun și drept, iar pe latura morală, practicând iubirea fără nici o discriminare, în toate împrejurările, să nu producă schimbări binefăcătoare și în relațiile dintre oameni.

De ce elemente se va folosi Biserica pentru ca să influențeze dinamica vieții obștești?

Ne oprim la câteva mai caracteristice:

1. *Principiul egalității și fraternității religioase*, exprimat limpede de sf. Apostol Pavel în cuvintele: „Nu mai este Iudeu, nici Elin, nu mai este sclav, nici slobod, nici parte bărbătească nici femească, pentru că voi toți unul sunteți în Hristos Isus.“ (Galateni 3, 20) În perspectivă religioasă creștină, deosebiriile sociale și naționale dispar. Toți oamenii sunt frați, toți sunt egali, toți sunt fiii lui Dumnezeu.

Creștinii, transfigurați în baia de lumină a harului, au dat, dela început, expresie acestui principiu al fraternității și egalității în viața practică prin pilde concrete. Spre ex. sf. Apostol Pavel trimite pe sclavul Onisim, cel răsturnat la creștinism, stăpânului său Filimon, cu recomandarea: „Ți-l trimiț, nu ca pe un rob, ci mai presus de rob,

frate iubit, mai ales mie, dar cu atât mai mult ție. Primește-l pe el, ca pe mine.“ (Filimon V, 16-17) Aici este un duh nou, din ethosul căruia înșiși stăruirile și colectivitatea primesc merinde pentru o orânduire mai dreaptă și mai bună.

În lumina acestui principiu, valoarea omului crește, raporturile dintre oameni se umanizează, sarcinile se repartizează echitabil, iar munca devine o obligație pentru toți oamenii. În viața familiară încă se produce o schimbare binefăcătoare: femeea și copiii sunt scoși din starea de josnică inferioritate în care îi aruncase barbarismul păgân și socotii ca fiind îndreptățiți și ei la viață și la bunurile ei. Accentuarea mereu crescândă a acestui principiu a exercitat o influență binefăcătoare în legiferarea dărâmării barierelor nedrepte dintre oameni. Idelle programatice ale revoluției din Muntenia la 1848 - concretizate în proclamația dela Islaz - au iz evanghelic.

N. Bălcescu, unul din fruntașii revoluției din Muntenia, spunea că Mântuitorul din evanghelie ne arată legea dreptății, a iubirii, a jertfirii și a frăției, chipul cu care ne putem mântui.

2. Al doilea principiu este al personalității și comunității. Creștinismul a proclamat organ

organizație religioasă ortodoxă unitară, dela o margine până la alta a țării, putea să ofere invitația *la unitate*, la reintregire și să o desăvârșească până la capăt.

Pe această linie de creare a unității în duh și adevăr, se situează *Deciziunea revoluționară 107* — căci așa putem porecli Deciziunea 107: Deciziune revoluționară — prin rezultatele ce le va obține și prin toate consecințele din ea curgătoare.

Odată la lună, în aceeași zi și la aceeași oră pe întreg cuprinsul Patriarhiei se va sluji aceeași sf. Liturghie, se vor desbata aceleași probleme — chiar dacă se vor formula concluzii neidentice.

Această mobilizare periodică a întregului cler de enorie nu va îndeplini cu succes o funcțiune revoluționară atât pentru viața personală a preotului cât și pentru viața de a doua zi a obștei credincioase?

Apoi, obligația de a-ți planifica munca pastorală cu toate ardiacentele ei și de a o așterne pe hârtie nu va revolu-

ționa viața multora dintre noi?

Stagiul de studii teologice te inițiază numai în învățătura Domnului. Deciziunea 107 ne obligă — mai mult întrebându-și Cuvântul Scripturii: Ne silește să reluăm și să continuăm pătrunderea tot mai adâncă și să urcăm tot mai sus pe culmile taborice ale învățării izbăvitoare.

Încă nu putem întrezări nici cu închipuirea consecințele extraordinare ale Deciziunii 107.

Intenția și gândurile așezate în *cele 10 articole* ale Deciziunii nu pot fi numai dela oameni.

Slăvit să fie Domnul care le-a „insuflat“ și de îndoită cinste să se bucure toți aceia care au pus acest început de renaștere a clerului Patriarhiei românești.

S'a ales dinadins numărul de 10 al articolelor sau este o coincidență?

Nu credem în superstiții nici în cabale, dar credem în puterea de regenerare morala a „Decalogului“.

Prof. Dr. Fl. Mureșanu

sau se împotriveau vreunei rătăcirii ori vreunui abuz, erau dați în judecata înspăimântătoarelor tribunale, numite *inchiziții* și osândiți la arderea pe rug, aruncarea în groapă cu jăratec, tragerea pe roată ș. a. Acestea erau armele de convingere, iar nu adevărul evangheliei.

Erau state (de pildă Spania), unde nici cetățenia nu era dată decât catolicilor. Iată de ce, aceste state au azi 99% din populație catolică. Papa era și politicește tare și adeseori și-a mănjit mâinile cu sânge, pentru a-și păstra puterea. Este știut de toată lumea, că și printre Români din Ardeal, împărații habsburgici și emisarii papei au făcut uz de constrângere și de înșelăciune, iar nu de convingere, spre a recruta catolici („uniști“ cu papa), fie și numai pe jumătate, numai papistași să fie.

CAP. IX.

„Organizația papală e cea mai bună“ (?)

Invățătura catolicilor.

Nimeni nu poate tăgădui, că papalitatea reprezintă în catolicism o organizație perfectă a Bisericii, superioare organizației altor confesiuni. E cea mai practică. Atunci, de ce s'o părăsim și să primim o altă, mult mai imperfectă?

Răspunsul nostru.

E foarte greșit a spune că organizația papală e perfectă, pentru că:

1. E mai mult politică și diplomatică, decât bisericească.

2. E inspirată mai mult din învățăturile și organizațiile lumești, dictatoriale, decât din cele biblice profund democratice.

3. Numai s'a părut bună și practică, celor ce au judecat lucrurile în lumina trecutului. A fost „bună“ numai subiectiv pentru sine, nu însă și obiectiv.

4. A fost tare prin putere nu pentru că a fost superioară, ci pentru că i-au priit împrejurările politice și sociale cărora li s'a adaptat și de care a știut să profite. În mijlocul altor dictaturi, a fost „bună“ și cea papală.

Azi e dovedit, că dictaturile nu

mai pot trăi și trebuie să dispară și din lumea politică, economică și socială, și din cea a Bisericii, spre a fi înlocuite cu forma superioară de conducere; democrația adevărată, în care se impune respectul fiecărui om pentru drepturile și libertățile sale, în locul dictaturilor din trecut, care l-au „reprezentat“ cu dela sine putere și care l-a tăgăduit libertatea și drepturile.

Deci sistemul absolutist papal n'a fost mai bun, ci numai l-a mers mai bine. Dar asta e altceva.

CAP. X.

„Greco-catolicismul e confesiunea cea mai bună“... (?)

Invățătura greco-catolicilor.

Confesiunea greco-catolică reprezintă o îmbinare (sinteză) a catolicismului cu ortodoxia, în ceea ce fiecare din cele două mari confesiuni are mai bun. Dela ortodocși au păstrat cultul și căsătorii preoților, iar dela catolici, învățătura despre papalitate și altele câteva. Greco-catolicii („uniști“) reprezintă deci confesiunea cea mai evoluată și superioară. Așa fiind, ei nu se pot întoarce din nou la ortodoxie, adică la o confesiune inferioară celei a lor.

Răspunsul nostru.

1. Greco-catolicismul nu s'a născut singur, prin îmbinări, cercetări și convingeri mai dinainte stabilite, ci a fost făcut la comanda papei și uneltelor sale, împărații habsburgici. Îmbinarea nu s'a făcut spre a-i da noiei confesiuni o formă superioară, ci spre a înșela mulțimea Românilor neștiutori, că se fac catolici fără să schimbe ceva din legea ortodoxă.

2. Dacă aceasta confesiune ar fi superioară, atunci cei ce au făcut-o și-ar fi păstrat-o pentru ei în primul rând. Ori, aceia și azi o socotesc inferioară; o tolerează doar pentru că e papală.

3. Ori ești catolic, ori ești ortodox, dar nu amestecătură. Dacă ești catolic, ține toată legea catolică, iar dacă ești ortodox, nu poți avea amestec cu catolicii, cu un picior la noi, cu altul la Roma.

Prof. stavr. Dr. P. DEHELEANU

Erezia Primatului Papal

— Ce învață catolicii și ce spune Biblia —

CAP. VIII.

Numărul aderenților, un argument...

Invățătura catolicilor.

Între toți creștinii, cei mai mulți sunt catolici, care cred în primatul lui Petru și în cel papal. Mai cu seamă popoarele de rasă latină, sunt toate — afară de românii — de confesiune catolică. Numărul mare de aderenți al Bisericii catolice este încă o dovadă, că de partea acestei Biserici este adevărul. Atunci, de ce să nu fim și noi catolici, ca și cei mai mulți creștini și ca celelalte popoare latine, din a căror viață ne tragem și noi?

Răspunsul nostru.

Nu numărul credincioșilor contează, ci puterea harului și adevărul. Căci altfel ar trebui să admitem, că alte religii necreștine (păgâne), posedă un mai bogat tezaur de adevăr religios decât religia creștină, dat fiind, că numărul aderenților lor e mai mare ca al creștinilor. *)

Pe de altă parte, dacă e vorba de numărul catolicilor, noi știm cum a crescut, de s'a făcut așa de mare. Istoria e marioră, că nu convingerea, ci forța brută a făcut din popoarele apusene creștini catolici. Cei ce nu primeau catolicismul și mai ales cei ce nu se supuneau papei,

*) Pe suprafața globului sunt: Un miliard și patru sute de mii de necreștini, față de cam 800 milioane creștini la un loc.

cismul ca lege a unității dintre membrii Bisericii. Creștinul nu este o ființă izolată de ceilalți membri ai Bisericii; toți stau într-o interdependență. Ei sunt mlădițe ale aceleiași vițe. Viața este Hristos, din care ne extragem seva divină. Nimeni nu poate deveni personalitate creștină trăind izolat, ci în contact cu viața și încadrat în comunitate. Apostolul Pavel a arătat tot așa de expresiv această relație rodnică dintre membrii Bisericii în felul următor: Hristos este capul, Biserica este trupul lui, iar creștinii sunt mădulele Bisericii. Mădulele sunt vigoase și utile numai în legătură cu corpul, îndeplinind fiecare o funcțiune precisă.

În temelul acestui principiu, este o perfectă înțelegere între personalitate și comunitate, nu sunt prejudiciate interesele nici ale uneia, nici ale celeilalte. Personalitatea crește în comunitate, fără să-și piardă independența și să fie absorbită de ea, împărtășindu-și acestora din puterea ei. Personalitatea nu este o ființă absolută; ea se socoate pe sine ca o funcție socială, fiindcă altfel se usucă și nu dă roade. Comunitatea este mediu prielnic de dezvoltare a personalității.

Se știe că omul este o ființă socială, trupul lui se desfășoară în cadrul unei comunități. Între comunitate și individ este un schimb de influențe și de obligații ce decurg din însăși natura realității. Insul este în situația de debitor, dar și de creditor, innoțor, creator. La fel și comunitatea; ea primește valorile create de om, dar este totodată mediu favorabil de dezvoltare a personalității. Ei bine, transpunerea principiului de împăcare dintre personalitate și comunitate din domeniul religios în cel social, nu poate decât să contribuie la crearea unei înțelegeri mai profunde a raporturilor dintre cei doi factori și să însușească un duh nou, în sensul că fiecare să se considere pe sine și ce-i aparține ca o funcție socială, fără să-și piardă libertatea și independența. Pentru creștinul veritabil, cu chipul sufletesc primenit, înțelegerea raportului dintre el și comunitate este ușoară. Judecând lucrurile din perspectivă creștină, creștinul nu se consideră ca o ființă de sine stătătoare, ci, pe lângă faptul că este creatura lui Dumnezeu, este și membru al societății, deci, în această calitate, are obligația să lucreze la sporirea binelui și a fericirii generale. „Purtați sarcinile unii altora

† Dr. Ioan Moga

Cu moartea așa de timpurie, la vârsta de 48 de ani, a profesorului universitar Dr. Ioan Moga, s'a rupt firul unei cariere didactice, dela care

pedagogia și istoriografia română erau în drept să aștepte bune servicii și în viitor.

Cel ce scrie aceste rânduri, a avut

și astfel veți împlini legea lui Hristos“ (Galateni 6, 2). Bisericii îi revine datoria de a reaminti și propovădui mereu credincioșilor că, potrivit dărilor ce le-au primit dela Dumnezeu, au datoria să contribuie cu munca lor, la îmbogățirea zestrei lor spirituale, numai într'atât întrucât aceasta aduce și un spor întregii comunități. „Nimeni să nu caute folosul lui, ci folosul altora“ (I Cor. 13, 24). În deosebire, se recomandă să fie veștejit parazitismul social, care contravine dreptății sociale și realizării unei orânduiri mai bune în lume. Ioan Gurădeaur, într'una din omiliile sale spune: că trebuie să-și cuprindă rușinea pe cel ce mănâncă și nu lucrează nimic. Câștigarea pâinii prin muncă este un fel de filosofie... Chiar și în ce privește proprietatea, omul dispune de ea numai în măsura în care o face utilă societății.

Deși valoarea insului ca funcție socială a fost legisferată și s'au făcut progrese în această direcție, persistă încă mentalitatea egoistă, a trăirii exclusiv pe plan personal. De aceea, Biserica nu va înceta să propovăduiască „urbi et orbi“ acest principiu al solidarității umane, în care personalitatea prosperă și comunitatea înflorește.

(Urmează)

ION BUNEA

prilej să-l cunoască pe decedatul din tragedă pruncie prezidându-i examenele la școala ortodoxă din Sibiu, urmărindu-i progresul la învățătură în Liceul din Sibiu și ascultându-i răspunsurile date la „examenul de maturitate” din vara anului 1920. Intre motivele, care îl vor fi determinat să se înscrie în toamna acestui an la secția istorică a Facultății din Cluj, va fi avut probabil un rol și sfatul, pe care îl împărtășise cu acel prilej fostul președinte al comisiei de examinare și viitorul său profesor la menționata Facultate.

Intre membrii Institutului de Istorie Națională, care își începea tocmai atunci activitatea, studentul I. Moga se afirmase ca un pasionat cititor de cronici din cuprinsul în cercărilor sale, pe care le citea în cursul exercițiilor de seminar, transpiră setea de a-și sporii mereu cunoștințele istorice, precum și bucuria de a fi izbutit să le împărtășească colegilor săi, înveșmântate în o formă îngrijită, străbătută din când în când și de preocupări de ordin filosofic. Astfel, reproducea în una din primele sale lucrări de seminar opoziția filosofului Rudolf Encken de spre știința istorică.

Muștrind cu râvnă și cu pricepere a izbutit să dea viață materialului documentar, cules din arhivele Romei unde a nunciat câțiva ani. Cu ajutorul acestui material înedit și-a redactat teza de doctorat, înfățișând *Rivalitatea polono-austriacă și orientarea politică a Țărilor Române la sfârșitul veacului al XVII-lea*. Mai târziu spunea cu jus-

tificată satisfacție, că prin lucrarea aceasta oferise unui profesor de istorie (V. Papacostea), după propria mărturisire, cea mai bună sorgintă pentru lecțiile sale la Universitatea din București, în cursul unui întreg semestru.

Înțelegând rostul istoriei locale și regionale a dat prin studii documentate câteva probe deplin izbutite în acest domeniu, contribuind esențial la adâncirea și sporirea cunoștințelor, menite să aibă răsunet prelungit în istoria generală a Românilor.

Când i s'a dat ocazie, la 4 Februarie 1945, să facă în Sala S. Barnuțiu a Universității din Sibiu, o succintă revizuire asupra muncii științifice, desfășurate în cadrele Institutului de Istorie Națională timp de 25 de ani, se simțea în drept să afirme că încadrarea istoriei transilvane în fenomenul colectiv românesc, deși fusese întâmpinată la început cu rezervă „chiar din partea celor mai proeminenți specialiști”, a terminat prin biruința ei chiar în paginile de vastă sinteză ale *Istoriei Românilor*, publicată de N. Iorga. În numeroasele capitole de istorie transilvană, găsea Ioan Moga o dreaptă satisfacție și „cea mai autorizată consacrare a justetei principiului” elaborat, susținut și răspândit prin publicațiile Școlii istorice clujene, cele mai multe din ele roade odrăslite din brazda împreună despicată și serios muncită prin exemplarea lucrare colectivă a membrilor Institutului de Istorie Națională.

baterea analfabetismului, supertișilor, obscurantismului și misticismului.

4. Să sprijine poporul în urlașul strădanie pentru zidirea unei vieți mai bune și mai drepte. Preotul va vorbi despre importanța Planului Economic de Stat și realizarea lui, despre ajutorul acordat de U. R. S. S. în realizarea planului economic și despre importanța prieteniei Româno-Sovietice prin susținerea legăturilor politice, sociale și culturale dintre U. R. S. S. și țara noastră.

- Despre întreceri în muncă și despre munca voluntară.

Acetia câteva teme noi în predică, ar fi și în legătură cu Rezoluțiile C. C. P. M. R. aplicate la activitatea preotului, precum observă clar Prof. M. Dan în lucrarea sa, din „Studii Teologice Nr. 5-6, pag. 391-442.

Concluzia: Obiectul predicii actuale e și vechi și nou.

Vechimea ei se referă la doctrină, iar noutatea, la apostolatul social, cerut preotului de azi, un preot de tip nou.

El va predica o pareneză de tip nou.

Pr. PAVEL TERLESCU

FAPTE DIN EPARHIE

Conferința de toamnă a preoților din protopopiatul Borșa

În ziua de 29 Nov. 1949 s'a ținut în parohia Șolmeni, conferința de toamnă a preoților din protopopiatul Borșa, sub conducerea Păr. I. Traica protopopul tractual, fiind prezent și Păr. Prot. stavr. Ioan Rușdea, Inspector Eparhial ca delegat al P. S. Nicolae.

La ora 8 dimineața s'a început mărturisirea preoților și a credincioșilor cari, deși e zi de lucru umplu frumoasa biserică parohială. Sf. Liturghie a fost slujită de Păr. Prot. stavr. Ioan Rușdea, I. Traica, V. Fetti, E. Pop, I. Lăpușan, A. Simule. A predicat Păr. V. Gherman „Despre păcat”. La sfârșitul sf. Liturghii P. C. Sa Păr. I. Rușdea a predicat credincioșilor ca un adevărat duhovnic cu vorbă blândă și plină de înțelepciune, indemnând pe credincioși la viață creștinească și satornicie în credință.

Conferința s'a ținut în casa parohială. Păr. I. Traica, după ce salută în numele preoților din protopopiat pe P. C. Sale Păr. I. Rușdea delegatul Episcopiei, dă cuvântul Păr. A. Simule care citește conferința: „Constatări și concluzii ce le putem face pe urma împlinirii unui an dela reintregirea Bisericii strămoșești.”

Tema foarte bine lucrată cu amănunte istorice documentare scoțând în evidență colaborarea celor două biserici în trecutul care odată trebuia să ne unască. Mai citesc aceeași conf. Păr. E. Deva, I. Bolduțiu, C. Olteanu și E. Pop cari aduc prețioase complectări și constatări din parohiile fiecăru, arătând marea binefacere pentru popor care a adus-o unificarea.

Conferința de toamnă a preoților din protopopiatul Tg. Lăpuș

În biserică plină de slavă, din Tg. Lăpușului, Venerabilul Părinte protopop pens. Ștefan Gheție, împreună cu P. C. Păr. Pavel Picu, ocărmitorului de azi a protopopiatului și însoțit de C. Păr. Augustin Man-Rohia, Fucec Cornel, Strambu-Bătuț, Cotuț Alexandru-Rogoz și I. Chira-Mănăstirea Rohia, au săvârșit sf. Liturghia.

După rugăciunea amvonului P. C. Păr. Pavel Picu, mănecând dela cuvintele Mântuitorului: „Cel ce va răbda până în sfârșit acela se va mântui”, în cuvinte intraripate a arătat că drumul ce duce spre ceruri, cu multe greutăți.

S'a oficiat apoi Te-Deumul de deschiderea ședinței, precum și de

La discuții s'a pus problema „Mîrdeilor” și a „Prefacerii” unde aduce prețioase lămuriri Păr. I. Rușdea, servindu-se pentru argumentare chiar de Liturghierul dela Blaj.

A doua temă „Cum am făcut eu catehizație în anul școlar 1948/49” o citește Păr. C. Olteanu. Arată că locul cel mai indicat pentru împlinirea acestei sfinte datorii - este biserica.

La discuții dau cuvântul Păr. V. Gherman, E. Pop și Păr. I. Rușdea care precizează că timpul cel mai indicat este Dumneca după Vecernie. Catehizația să se facă sub forma de predică având ca subiect: 1. Existența lui Dumnezeu, 2. Răscumpararea prin Iisus Hristos și 3. Necesitatea existenței Bisericii.

Aduce sugestii pentru întocmirea unui plan unitar pe întreg protopopiatul care, să fie aprobat de Episcopie și afișat la biserică.

După ce face unele comunicări oficiale de ordin administrativ ale Episcopiei Păr. Prot. I. Traica mulțumește părintelui Consilier I. Rușdea pentru prețiosul aport adus conferinței și preoților pentru participare, deși era un timp defavorabil.

După ce Păr. Cons. I. Rușdea, de încheiere indeamnă preoțimea să fie activă și să vegheze mereu asupra credincioșilor încredințați grijii lor pentru trăirea unei vieți morale și apărarea lor împotriva sectarismului, conferința s'a terminat cu o masă comună servită de familia ospitaleră a Păr. I. Lăpușan.

Correspondent.

Obiectul predicii de azi

Intemeietorul religiei creștine spune despre toți teologii: „De aceea orice cărturar, care a învățat ce trebuie despre Împărăția cerurilor, se aseamănă cu un gospodar, care scoate din vistieria sa lucruri noi și lucruri vechi” (Mat. 13, 52).

Așadar obiectul predicii actuale este: lucruri noi și vechi, teme noi și teme vechi. P. C. Prof. Dr. Marin Ionescu numește acest principiu: „Nova et vetera” și-l comentează astfel: „Adevărurile cele vechi trebuie expuse într-o formă nouă și atenția trebuie atrasă către temă printr-o formă nouă de expunere și prin alegerea exemplor”. (Predica misionară, Buc. pag. 93).

Temele vechi sunt cele permanente, esențiale și care nu se pot perima; ele stau în strânsă legătură cu Simbolul Credinței noastre ortodoxe.

Temele noi însoțesc pe cele vechi, fiind o aplicare a lor în fața actualei orânduiri sociale. Raportul dintre ele nu e de prioritate a unora față de celelalte, ci coexistă după principiul de fond al gospodarului din Evanghelie.

Voi cita o serie de obiecte noi ale predicii de azi, destigur necomplect, inspirându-mă de formulările I. P. S. Patriarh Iustinian.

La înscăunarea I. P. Sale ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, referitor la predică a spus: „Trebuie revizuite armele acestor misionari și e necesară înarmarea lor

cu armele duhului celui nou, pentru a ajuta în năzuințele lui pe omul cel nou, pe omul păcii, pe omul unei societăți pașnice și plină de fubire. În lumina acestor postulate, urmează să fie organizată toată predicarea Cuvântului Evanghelic”. (B. O. R. Nr. 5-6, pag. 33-34).

Concretizarea logică a acestui citat este: Omul cel nou, este omul orânduiri socialiste. Predica trebuie să ajute realizarea năzuințelor omului celui nou, deci să ajute la construirea socialismului în țara noastră.

În linii mari, noutatea obiectului predicii actuale, constă în idei de ordin social, generalizate de I. P. S. Patriarh în Apostolat social.

Pastorala I. P. S. Sale din 27 Februarie 1949 prevede anumite sarcini pentru preot, realizabile prin predică:

1. Să lupte contra celorce uneltesc pentru răpirea libertăților cucerite de popor, preotul va vorbi despre libertate, egalitate, exploatarea omului de către om, dreptate etc....

2. Să lămurească pe credincioși atrași, ademenți de falșii prooroci. În predică se va vorbi despre: combaterea zvonurilor false, lupta pentru apărarea păcii, demascarea ațățătorilor la război, în frunte cu Văitecanul...

3. Să lămurească credincioșilor rostul lor social și moral în noua orânduire de stat, prin com-

noastre scumpe și a întregului popor dreptcredincios.

Cetindu-se a doua lucrare „Catehizația” tot de P. C. Păr. Ștefan Gheție, la care ridică cuvânt Păr. Chira A. dela Baba, Păr. Perhăța Alex. dela Dumbrava precum și Petruț A. dela Valeni, Petruț

Gavril dela Loboțiu, Cotuț A. dela Rogoz, Radu dela Rohia, Teodoruți, alături de toți ceilalți.

În concluzie se susține să se roage Sfânta Episcopie, ca să dea manuale de religie a cărora lipsă se simte atât de mult și programă analitică. Coresp.

Conferința preoților din plasa Câmpia-Turzii

La sărbătoarea Sf. Nicolae, 6 Decembrie 1949, s'a ținut întrunirea profesională a preoților din plasa, în frunțașă parohie Luna. Cu biserică zidită în 1890, vechiul sediu protopopesc al Câmpiei, are 2400 suflete și este păstorită de noul și harnicul preot Ioan Matei.

La conferință au participat 15 preoți în frunte cu delegatul Sf. Episcopii P. C. consilier Ioan Rușdea și P. C. prot. al plasei Al. Căian.

La sf. Altar slujesc toți preoții cari sau mărturisit săvârșind Utrenia și sf. Liturghie, iar răspunsurile slujbei le dă corul mixt al parohiei.

Se remarcă prezența numărului impunător de credincioși, cari ascultă și se roagă cu evlavie. După cetirea sf. Evanghelii, preotul Vincențiu Vescan-Vișoara, cu glas domol își dezvoltă predica sa despre: „Dragostea creștină.” La priceasă, credincioșii mărturisii de duhovnicii: I. Ignătescu și V. Sârbu, se împărătesc: 21 bărbați și 111 femei.

La sfârșitul sf. Liturghii Păr. Ioan Rușdea, aducând binecuvântarea P. S. Episcop Nicolae pentru credincioșii parohiei, își dezvoltă cu dragoste și blândeță părintească cuvântul său despre conștiință, îndreptar de viață creștină și Biserica izvor de viață sufletească. Urmează mulțumirea caldă a Păr. protopop Alexandru Căian.

Se încheie slujba obștească cu săvârșirea parastasului pentru sufletul celor adormiți: preoți și dreptcredincioși ai parohiei.

Programul stabilit se continuă în casa parohială. Ședința intimă se deschide prin cuvântarea P. C. prot. Al. Căian. În cuvinte bine simțite își exprimă mulțumirea pentru actul epocal al reîntregirii Bisericii strămoșești. Accentuează datorita preoților ca slujitori ai lui Hristos și ai Patriei. Conducerea ședinței revine Părintelui consilier I. Rușdea.

După introducerea sa, dă cuvântul preotului referent L. David asupra temei: „Constatări și concluzii ce le putem face pe urma unui an dela reîntregirea Bisericii strămoșești.” Subliniindu-se valoarea și însemnătatea actului epocal pentru unitatea credinței religioase săvârșit la 21 Octombrie 1948, se prezintă constatările și concluziile pe cari le evidențiază cele 12 lucrări prezentate în termen.

La discuția problemei luând cuvântul preoții Gh. Giurgiu, I. Matei, prot. Al. Căian și P. C. I. Rușdea, se stabilesc concluziile:

1. Împreună slujirea preoților la același altar este mijloc moral pentru contopirea sufletească. Metoda aceasta duhovnicească este și trebuie cultivată. Prin ea se cimentează dragostea frățescă pe temeiul înghemării sufletelor.

2. Cursurile de îndrumare preoțească sau dovedit că ajută preoților pentru a se cunoaște, a se înfrăți și a se prețui în mod reciproc.

3. Munca și colaborarea preoților în câmpul problemelor sociale care se impun, va întări sufletul lor în slujba poporului și a Patriei.

Referatul asupra temei a doua: „Cum am făcut eu catehizația în anul școlar 1948/49?” a fost prezentat de Păr. Mihai Găzdac-Tritenii de sus. Accentuând datorita de căpetenie a preoților de a catehiza prin aceasta operă se zidește omul devotat și credincios poporului și Patriei. După discuțiile despre catehizație se hotărăște:

1. Preoții să-și facă datorita de a catehiza cu orice număr de elevi.

2. Biserica rămâne lăcașul pentru educația religioasă a copiilor. Atmosfera și mediul sf. lăcaș rodește în sufletul elevilor stări sufletești și momente de reculegere cari nu pot fi stimulate în altă parte.

3. Programul prescurtat al materiei îl poate planui preotul, după experiența și practica sa catihetică, până la apariția „Indrumătorului catihetic.”

Se remarcă buna reușită a lucrărilor Pr. Ernest Ionescu și Vasile Sârbu.

Ședința intimă se încheie cu cuvinte de mulțumire din parte P. Cucernicilor lor I. Rușdea și Al. Căian pentru lucrul duhovnicesc săvârșit.

Preoții și poporul au simțit în sufletul pace și liniște în opera de încheiere sufletească care va rodi pentru întărirea Bisericii și a poporului dreptcredincios.

Pr. L. DAVID

BISERICESȚI

I. P. S. Patriarh, membru de onoare al Academiei Teologice din Moscova.

Sanctitatea Voastră,

Ca o atenție față de înalta Voastră slujire păstorească în postul de Întăistător al Bisericii Române, ca o atenție față de larga activitate pe tărâm bisericesc și obștesc a Sanctității Voastre, Academia Teologică din Moscova a avut onoarea a Vă alege, la 14 Decembrie, membru de onoare al Său. Făcându-ne o foarte plăcută datorie să vă aducem la cunoștință aceasta, ne încredințăm rugăcunii Sanctității Voastre.

Protolereu Smirnov
Rectorul Academiei.

Proclamarea autocefaliei Bisericii ortodoxe din Republica Polonă. I. P. S. Patriarh Alexei al Moscovei și a toată Rusia, a încununat pe I. P. S. Patriarh Iustinian, că prin actul Sf. Sinod al Bisericii ortodoxe din U. R. S. S. din 22 Iunie 1948 s'a hotărât că Biserica Mamă din Rusia acordă Bisericii ortodoxe din Republica Polonă dreptul de autocefalie.

PARTEA OFICIALĂ

Nr. 197/1950.

Circulară

Atragem atențiunea Oficiilor Protopopești că Onor. Minister al Cultelor prin adresa Nr. 36048/1949 pune din nou în vedere unităților în subordine obligația de a plăti, începând cu 1 Ianuarie 1950, corespondența adresată altor instituții sau persoane particulare, din bugetul propriu.

Sumele plătite de Minister pentru corespondența ce nu-l este adresată, vor fi imputate instituțiilor care nu s'au conformat ordinului circular Nr. 36048/1949.

Cluj, la 18 Ianuarie 1950.
Din încredințarea P. S. Episcop
S. Truția, vicar.

Șeful Serviciului
Prot. P. Șendrea

Nr. 243/1950.

Circulară

Onor. Minister al Cultelor, Dir. Secretariatului cu adresa Nr. 1209/1950 ne comunică următoarele:

„Sesiști de faptul că unele conducători ale cultelor și unele unități în subordinea acestora s'au plâns, în repetate rânduri, că nu li se primesc sesiștile și terenurile oferite, sau că li s'ar face diverse greutăți în legătură cu aceste sesiși, Ministerul Cultelor, luând contact și înțelegere cu Ministerul Agriculturii, a stabilit cele ce urmează:

Intr'adevăr problema sesiștilor și terenurilor bisericesti mai prezintă încă unele aspecte nerezolvate, încadrată însă în ansamblul de sarcini și propuneri ale întregului popor, această problemă poate găsi o cale justă de înțelegere, apreciere și soluționare.

În vederea acestui lucru, în urma examinării situației, s'au stabilit în comun acord cu Ministerul Agriculturii norme ce urmează a reglementa soluționarea predării și preluării sesiștilor bisericesti, pe teren. S'au trasat în primul rând două directive fundamentale și generale:

1. ~ Sesiștile și terenurile bisericesti se cedează de bună voie. Nimeni nu este și nu poate fi obligat la aceasta.

2. ~ Autoritățile, la rândul lor, nici ele nu sunt obligate să primească acele sesiși și terenuri, în condițiuni care ar periclită buna reușită a planului de însămănțări și cultură.

Dacă Ministerul Agriculturii primește, în principiu, sesiștile și terenurile bisericesti, rămâne bine precizat că cererile se fac în considerare numai dacă cultele sau unitățile lor le oferă de bună voie și dacă oferta se face fără condiții, sau în condiții care pot asigura cultivarea lor conform planului.

Ținând seamă de unele dificultăți și litigii ce s'au ivit între autoritățile bisericesti și organele locale, se stabilește a se înalța cererile direct Ministerului Agriculturii, nu organelor în subordine.

Cedarea trebuie pregătită din vreme și cererile înalțate la timp potrivit, înainte de începerea fiecărei perioade de muncă, căci altfel se încurcă planul de însămănțări și se împiedică realizarea lui.”

Cluj, din șed. dela 17 Ian. 1950.
Episcop
NICOLAE
Șeful serviciului
Prot. P. Șendrea

Nr. 314/1950.

Circulară

Către P. P. C. C. Părinți Protopopi

P. C. Protopopi ne vor comunica, până cel mai târziu 15 Februarie a. c. ziua, ora și locul unde preoții din tract fac catehizația. Avem nevoie de aceste date pentru control.

Cluj, la 19 Ianuarie 1950.

Din încredințarea P. S. Sale Episcop.
Prot. S. Truția
vicar.
Șeful Serviciului
Prot. P. Șendrea

Nr. 508/1950.

Circulară

Mai mulți Cucernici părinți ne-au făcut întrebarea dacă sesiștile parohiale și bisericesti predate Sfatului Popular sau altor organizații de Stat se scot din Inventar sau se mențin.

Le răspundem că scăderea acestora din Inventar se va putea face numai pe bază de procese-verbale de predare și preluare sau alte documente.

Cluj, la 29 Ianuarie 1950.

Din încredințarea P. Sf. Episcop

S. Truția
vicar
Prot. P. Șendrea
Șeful serviciului

Nr. 516/1950.

Circulară

Se reamintește și pe această cale P. C. Preoți parohii, dispozițiunile Ministerului, prin care li se interzice orice lipsă din parohie, fără a avea un concediu legal aprobat de către cei în drept; cunoscând că orice abateri ce se vor constata cu ocazia inspecțiilor ce au început a se face înopințat la sediul fiecărei parohii, de către organele noastre de inspecție financiară și administrative, vor fi sancționați conform prevederilor din mai sus menționată dispoziție Ministerială.

Cluj, la 28 Ianuarie 1950.

Episcop
NICOLAE
Revizor contabil
C. Migdal

Nr. 517/1950.

Circulară

1. Toate oficiile parohiale vor raporta de urgență prin protopopiatele respective, Nr. contului de trezorerie cel au deschis la Banca de Stat R. P. R.

2. Deasemeni și oficiile protopopești vor raporta Nr. contului de trezorerie cel au la Banca de Stat R. P. R. odată cu datele ce le vor primi dela parohii și pentru cari vor întocmi un tablou centralizator ce se va înalța cu mențiunea: „Pentru Serviciul Contabilității.”

3. Oficiilor Protopopești li se reamintește și pe această cale circulara Ministerului Cultelor Nr. 2444/1950, referitoare la întocmirea și trimiterea Statelor de salarii, care cel mai târziu în ziua de 2 ale lunii trebuie să fie la Minister pentru verificare și ordonanțare, contrar nemai putându-se ordonanța iar salariul urmând a fi suportat de cei din a căror vină nu s'au întocmit și trimis statele la timp.

Cluj, la 28 Ianuarie 1950.

Episcop
NICOLAE
Revizor contabil
C. Migdal

Tipografia Episcopiei ortodoxe române, Cluj